ततस्तानजयत् सर्व्वान् प्रत्यमित्रान्नराधिपान् । एतस्मात् कारणाद्राजन् विश्रुतः स करन्धमः ।
तस्य करन्धमः पुत्रस्त्रेतायुगमुखेऽभवत् । इन्द्रादनवरः श्रीमान् देवैरपि सदुर्ज्जयः ।
तस्य सर्व्वे महीपाला वर्त्तन्ते स्म वशे तदा । स हि सम्राडभूत्तेषां वृत्तेन च बलेन च ।
अविचिन्नाम धर्म्मात्मा वीर्य्येणेन्द्रसमोऽभवत् । यज्ञशीलो धर्म्मरतिर्धृतिमान् संयतेन्द्रियः ।
तेजसादित्यसदृशः क्षमया पृथिवीसमः । बृहस्पतिसमो बुद्ध्या हिमवानिव सुस्थिरः ।
कर्म्मणा मनसा वाचा दमेन प्रशमेन च । मनांस्याह्लादयामास प्रजानां स महीपतिः ।
य इजे हयमेधानां शतेन विधिवत् प्रभुः । याजयामास यं विद्वान् स्वयमेवाङ्गिराः प्रभुः ।
तस्य पुत्रोऽतिचक्राम पितरं गुणवत्तया । मरुत्तो नाम धर्म्मज्ञश्चक्रवर्त्ती महायशाः ।
नागायुतसमप्राणः साक्षाद्विष्णुरिवापरः । स यक्ष्यमाणो धर्म्मात्मा शातकुम्भमयान्युत ।
कारयामास शुभ्राणि भाजनानि सहस्रशः । मेरुं पर्व्वतमासाद्य हिमवत्पार्श्व उत्तरे ।
काञ्चनः सुमहान् पादस्तत्र कर्म्म चकार सः । ततः कुण्डानि पात्रीश्च पिठराण्यासनानि च ।
चक्रुः सुवर्णकर्त्तारो येषां संख्या न विद्यते । तस्यैव तु समीपे स यज्ञवाटो बभूव ह ।
इजे तत्र स धर्म्मात्मा विधिवत् पृथिवीपतिः । महद्भिः सहितैः सर्व्वैः प्रजापालैर्नराधिपः ।
इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्व्वणि अश्वमेधिके पर्व्वणि संवर्त्तमरुत्तीये चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ कथंवीर्य्यः समभवद्राजा स वदतां वर । कथञ्च जातरूपेण समयुज्यत स द्विज ।
क्व च तत् साम्प्रतं द्रव्यं भगवन्नवतिष्ठते । कथञ्च शक्यमस्माभिस्तद्वाप्तुं तपोधन ।
॥ व्यास उवाच ॥ असुराश्चैव देवाश्च दक्षस्यासन् प्रजापतेः । अपत्यं बहुलं तात संस्पर्द्धन्त परस्परं ।
तथैवाङ्गिरसः पुत्रौ व्रततुल्यौ बभूवतुः । बृहस्पतिर्बृहत्तेजाः संवर्त्तश्च तपोधनः ।
तावतिस्पर्द्धिनौ राजन् पृथगास्तां परस्परं । बृहस्पतिः स संवर्त्तं बाधते स्म पुनः पुनः ।
स बध्यमानः सततं भ्रात्रा ज्येष्ठेन भारत । अर्थानुत्सृज्य दिग्वासा वनवासमरोचयत् ।
वासवोऽप्यसुरान् सर्व्वान्निर्ज्जित्य च निपात्य च । इन्द्रत्वं प्राप्य लोकेषु ततो वव्रे पुरोहितं ।
पुत्रमङ्गिरसो ज्येष्ठं विप्रश्रेष्ठं बृहस्पतिं । याज्यस्त्वङ्गिरसः पुत्रमासीद्राजा करन्धमः ।
वीर्य्येणाप्रतिमो लोके वृत्तेन च बलेन च । शतक्रतुरिवौजस्वी धर्म्मात्मा संशितव्रतः ।
वाहनं यस्य योधाश्च मित्राणि विविधानि च । शयनानि च मुख्यानि महार्हाणि च सर्व्वशः ।
ध्यानादेवाभवत्राजन्मुखवातेन सर्व्वशः । स गुणैः पार्थिवान् सर्व्वान् वशे चक्रे नराधिपः ।
संजीव्य कालमिष्ट्वा च सशरीरो दिवं गतः । बभूव तस्य पुत्रोऽपि ययातिरिव धर्म्मवित् ।
अविचिन्नाम शत्रुघ्नित् स वशे कृतवान्महीं । विक्रमेण गुणैश्चैव पितेवासीत्स पार्थिवः ।
तस्य वासवतुल्योऽभून्मरुत्तो नाम वीर्य्यवान् । पुत्रस्तमनुरक्ताऽभूत् पृथिवी सागराम्बरा ।
स्पर्द्धते स स्म सततं देवराजेन नित्यदा । वासवोऽपि मरुत्तेन स्पर्द्धते पाण्डुनन्दन ।
शुचिः स गुणवानाशीन्मरुत्तः पृथिवीपतिः । यतमानोऽपि वै शक्रो न विशेषयति स्म ह ।